

Passzív ellenállás

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A passzív ellenállás vagy passzív rezisztencia

olyan politikai cselekvésforma, amely a fennálló hatalommal (államszervezettel vagy uralkodóval) való együttműködés elutasításán alapul. E magatartásmodell több síkon jelentkezhetsz, de egyként jellemzi, hogy az egyének a politikai közéletben tevőlegesen nem vesznek részt (választásoktól való távolmaradás), illetve az állam megszabta kötelelességeiknek nem tesznek eleget (sorkatonai szolgálat megtagadása). Bizonyos szempontból passzív ellenállásként értelmezhetőek a hatalmi tendenciák ellenében önmagukat megfogalmazó tömegmozgalmak (békemozgalom, antinukleáris mozgalom), valamint a nagypolitika berkein belül a politikai ellenfelek, vetélytársak tevékenységét megnehezítő érzelmi ellenállás.

Passzív ellenállás Magyarországon (1849–1867)

„Megvetni az önkényuralmat, nem tudni szolgáliról semmit, mintha itt sem élnének, ez volt a közjelszó. Ne érezze magát az osztrák otthon sehol, soha, semmiben. Legyen s maradjon idegen e földön, ne szeresse senki. A társaságok ne fogadják be. A családok és házak küszöbei legyenek elzárva előttük. A nők ne bocsássák közelükbe, a férfiak ne barátkozzanak, ne mulassanak velők. Legyenek olyanok, mint a pestises, akit mindenki kerül, akitől mindenki fél.”[1]

Szűkebb értelemben a történetírás passzív ellenállás elnevezéssel illeti a Magyarországon az 1848–1849-es szabadságharc leverését követően, az 1849 és 1867 közötti korszakban kialakult, leginkább Deák Ferenc nevéhez köthető politikai mozgalmat. A birtokos nemesség és értelmiség 1849 előtt a közéletben is szerepet vállaló, majd a szabadságharc és az áprilisi törvények politikai-társadalmi eszméit továbbra is valló tagjai ebben az önkényuralmi, neoabszolutista időszakban önmaguk „belső emigráció”-ba kényszerítésével, a kormány- és hatósági rendeletek végre nem hajtásával, a politikai-közéleti feladatvállalástól való elzárkózással fejezték ki álláspontjukat. A fennálló államszervezettel és az uralkodóval való nyílt konfliktust kerültk ugyan, de számos módot találtak az államgépezet kijátszására, illetve semmibe vételére: adófizetési kötelezettségüket halogatták, a közmunkákra kirendelt járműveiket visszatartották, az állami monopóliumokat és jövedéki adókat megkerültk (pl. dohánymonopólium, fogyasztási adó), a törvény elől menekülő honvédokat bújtattak, minden lehetséges fórumon ragaszkodtak a magyar nyelv használatához stb.

↑ Lásd Berzeviczy Albert: Az abszolutismus kora Magyarországon 1849–1865 I. Budapest: Franklin. 1922, 199 p.

Felhasznált forrás [szerkesztés]

Magyar kódex IV.: Reformkor és kiegyezés: Magyarország művelődéstörténete 1790–1867.

Főszerk. Szentpéteri József. Budapest: Kossuth. 2000, 82. o. ISBN 963-09-4187-2

Magyar nagylexikon XIV. (Nyl–Pom). Főszerk. Bárány Lászlóné. Budapest: Magyar Nagylexikon. 2002, 572. o. ISBN 963-9257-11-7